

OKRESNÉ RIADITEĽSTVO HASIČSKÉHO A ZÁCHRANNÉHO ZBORU VO ZVOLENE

Lieskovská cesta 500/38, 960 01 Zvolen

Zvolen 01.03.2017

Vážená verejnosť,

Lesné požiare každoročne zničia, alebo poškodia veľkú plochu lesov. Jednou z najčastejších príčin lesných požiarov je vypaľovanie starej suchej trávy, zbytkov po jarnom upratovaní, alebo kladenie ohňa v prírode. Jarné obdobie je čas so zvýšeným nebezpečenstvom vzniku požiaru. Veľkosť tohto nebezpečenstva v jarnom období je závislá od druhu počasia. Zvýšené nebezpečenstvo vzniku požiaru môže vzniknúť aj v inej časti roka v prípade dlhotrvajúceho suchého a teplého počasia.

Celkovo 8398 požiarov vzniklo na Slovensku v roku 2016, čo je oproti predchádzajúcemu roku menej o 2601 prípadov. Požiare spôsobili priamu škodu 178 484 180,00 €. Zranených bolo 201 a usmrtených 52 osôb. Zo štatistických údajov ďalej vyplýva, že najviac požiarov v roku 2016 vzniklo v mesiaci marec. Najčastejšie v rámci dní v týždni horelo v sobotu. Najviac požiarov vzniklo v bytovom hospodárstve a najčastejšou príčinou vzniku požiarov bolo vyhorenie sadzí a nedbalostné konanie pri používaní tepelných spotrebičov pri príprave stravy.

V pôsobnosti Okresného riaditeľstva Hasičského a záchranného zboru vo Zvolene vzniklo v roku 2016 celkovo 209 požiarov s priamou škodou 707 215,00 €, usmrtené boli 2 osoby a 3 osoby boli zranené. V odvetví lesného hospodárstva v roku 2016 vzniklo 5 požiarov, najčastejšou príčinou týchto požiarov bol technický stav strojov. No čo sa týka vypaľovania suchých trávnatých porastov, tak v roku 2016 v okresoch Zvolen, Detva a Krupina vzniklo 27 požiarov s priamou škodou 1605,00 €. Pri týchto požiaroch neboli usmrtené ani zranené žiadne osoby. Najčastejšou príčinou vzniku týchto požiarov bolo vypaľovanie porastov bylín, kríkov a stromov a zakladanie ohňa v prírode.

Najviac lesných požiarov vzniká v jarnom období, keď sa v prírode nachádza veľké množstvo suchej trávy a listia, ihličia a rákosia. Ich zápalnosť a horľavosť za teplého a suchého počasia je veľmi vysoká. Preto najčastejšie lesné požiarne vznikajú pri vypaľovaní starej a suchej trávy, buriny, kríkov a spaľovaní zbytkov po jarnom upratovaní.

Vypaľovanie ničí štruktúru pôdy, jej mikroorganizmy, v dôsledku čoho trávnatý porast redne, pôda sa obnažuje a odplavuje. Pritom zahynie množstvo užitočného hmyzu, drobného vtáctva a zveri. Často sa stáva, že požiar sa rozšíri z poľnohospodárskeho pôdneho fondu do priľahlých lesov.

Preto sa vypaľovanie porastov bylín, kríkov a stromov podľa § 8 písm. a) a § 14 ods. 2 písm. b) zákona NR SR č. 314/2001 Z.z. o ochrane pred požiarimi v znení neskorších predpisov zakazuje.

Za porušenie povinností fyzických osôb za vypaľovanie porastov bylín, kríkov a stromov t.j. za priestupok, môže byť občanovi uložená **pokuta** podľa § 61 ods. 4, písm. f) zákona č. 314/2001 Z.z. o ochrane pred požiarimi v znení neskorších predpisov až do výšky **331,00 €**.

Právnickej osobe alebo fyzickej osobe – podnikateľovi je možné za vypaľovanie porastov bylín, kríkov a stromov uložiť pokutu v zmysle § 59 ods. 2 písm. j) zákona NR SR č.314/2001 Z.z. o ochrane pred požiarimi v znení neskorších predpisov až do výšky 16 596,00 €.

Vlastníci lesa, správcovia a obhospodarovatelia lesov, ktorí sú právnickými osobami, alebo fyzickými osobami – podnikateľmi plnia povinnosti na úseku ochrany pred požiarimi, ktoré sú upravené v zákone č. 314/2001 Z.z. o ochrane pred požiarimi v znení neskorších predpisov najmä v § 4 písm. b),

§ 6b, § 8 citovaného zákona. Fyzické osoby plnia povinnosti v zmysle § 14 ods.1 a to najmä písm. e) a n). Podrobnosti o týchto povinnostiach sú upravené najmä v § 7 a § 10 Vyhl. MV SR č. 121/2002 Z.z. o požiarnej prevencii v znení neskorších predpisov. Zároveň plnia povinnosti uvedené v zákone č. 326/2005 Z.z., najmä § 28 ods. 1, písm. g), § 31 ods. 1 a vo vyhláske Ministerstva pôdohospodárstva č. 453/2006 Z.z. o hospodárskej úprave lesov a ochrane lesa najmä § 46 ods.1.

Právnická osoba a fyzická osoba - podnikateľ je povinná:

- zabezpečiť plnenie opatrení na ochranu pred požiarom na miestach so zvýšeným nebezpečenstvom vzniku požiaru, pri činnostiach so zvýšeným nebezpečenstvom vzniku požiaru alebo v čase zvýšeného nebezpečenstva vzniku požiaru. Opatrenia, miesta, a činnosti so zvýšeným nebezpečenstvom ustanovuje Vyhl. MV SR č. 121/2002 Z.z. o požiarnej prevencii v znení neskorších predpisov .
- vlastník lesa, správca alebo obhospodarovateľ lesa je povinný zabezpečiť plnenie povinností uvedené v § 6b) zákona č. 314/2001 Z.z. o ochrane pred požiarom v znení neskorších predpisov; podrobnosti o týchto povinnostiach sú upravené v § 10 Vyhl. MV SR č.121/2002 Z.z. o požiarnej prevencii v znení neskorších predpisov .

Fyzická osoba je povinná:

- zabezpečiť plnenie opatrení v súvislosti s ochranou lesov, ktoré sú v jej vlastníctve, správe alebo užívaní podľa § 6b zákona č. 315/2001 Z.z. o ochrane pred požiarom v znení neskorších predpisov. Fyzická osoba nesmie vypaľovať porasty bylín kríkov a stromov. Podrobnosti o opatreniach ustanovuje Vyhl. MV SR č. 121/2002 Z.z. o požiarnej prevencii v znení neskorších predpisov.

Povinnosti vlastníka lesa, správcu alebo obhospodarovateľa lesa v zmysle § 6b zákona č.314/2001 Z.z. o ochrane pred požiarom v znení neskorších predpisov a podrobnosti o opatreniach v súvislosti s ochranou lesa pred požiarom v zmysle § 10 Vyhl. MV SR č. 121/2002 Z.z. o požiarnej prevencii v znení neskorších predpisov.

§ 6b zákona č. 314/2001 Z.z. o ochrane pred požiarom v znení neskorších predpisov

(1) Vlastník lesa, správca alebo obhospodarovateľ lesa na účely predchádzania vzniku požiaru lesa je povinný

- a) budovať na lesných pozemkoch na vyznačených miestach len ohniská zabezpečené proti voľnému šíreniu ohňa, zabezpečovať ich označenie a označenie zákazu zakladania ohňa mimo zabezpečených ohnisk,
- b) spracúvať mapové podklady, do ktorých vyznačí všetky dôležité údaje z hľadiska ochrany pred požiarom, vykonávať ich aktualizáciu a na požiadanie ich poskytovať okresnému riaditeľstvu,
- c) zabezpečovať v čase zvýšeného nebezpečenstva vzniku požiaru hliadkovaciu činnosť,
- d) spracúvať osobitné protipožiarne opatrenia pre plochy lesa postihnuté živelnou pohromou.

(2) Vlastník lesa, správca alebo obhospodarovateľ lesa na účinné zdolávanie požiaru lesa je povinný

- a) zabezpečovať potrebné množstvo protipožiarneho náradia,
- b) zabezpečovať, aby každý pracovný stroj používaný pri spracovaní dreva a zvyškov po ťažbe bol vybavený aspoň jedným prenosným hasiacim prístrojom vhodného druhu s hmotnosťou náplne hasiacej látky najmenej 5 kg,
- c) udržiavať lesnú dopravnú sieť a zdroje vody na hasenie požiarov v stave umožňujúcom príjazd hasičskej techniky a uskutočnenie zásahu,
- d) vytvárať rozčleňovacie pásy a priesečky v lese.

(3) Podrobnosti o spracúvaní a obsahu mapových podkladov, spôsobe a organizácii hliadkovej činnosti v čase zvýšeného nebezpečenstva vzniku požiaru, rozsahu spracovania osobitných protipožiarnych opatrení pre plochy lesa postihnuté živelnou pohromou, druhoch, počtoch a umiestnení protipožiarneho náradia, požiadavkách na vlastnosti prejazdových ciest, zväžnic, zdrojov vody na hasenie požiarov a rozčleňovacích pásov a priesekov z hľadiska ich využiteľnosti pre zásah hasičskej jednotky ustanoví všeobecne záväzný právny predpis, ktorý vydá ministerstvo.

§ 4 písm. b) zákona č. 314/2001 Z.z. o ochrane pred požiarimi v znení neskorších predpisov – zabezpečiť plnenie opatrení na ochranu pred požiarimi na miestach so zvýšeným nebezpečenstvom vzniku požiaru, pri činnostiach so zvýšeným nebezpečenstvom vzniku požiaru alebo v čase zvýšeného nebezpečenstva vzniku požiaru. Opatrenia, miesta a činnosti so zvýšeným nebezpečenstvom ustanovuje Vyhl. MV SR č.121/2002 Z.z. v znení neskorších predpisov .

§ 10 Vyhl. MV SR č. 121/2002 Z.z. o požiarnej prevencii v znení neskorších predpisov
Podrobnosti o opatreniach v súvislosti s ochranou lesa pred požiarimi:

(1) Mapové podklady sa skladajú z

a) textovej časti, ktorá obsahuje

1. údaje o vlastníkovi lesa, správcovi alebo obhospodarovateľovi lesa a kontaktné údaje osoby zodpovednej za ochranu lesa pred požiarimi,
2. popis vodných zdrojov vhodných na hasenie požiarov, osobitne sa vyznačia vodné zdroje vhodné na hasenie leteckou technikou,

b) grafickej časti, ktorej základom je porastová mapa, do ktorej sa vyznačujú

1. polohy vodných zdrojov vhodných na hasenie požiarov, osobitne sa vyznačia vodné zdroje vhodné na hasenie leteckou technikou,
2. protipožiarne rozčleňovacie pásy, ktorých šírka je najmenej
 - 2a. 15m v lese s vysokým stupňom ohrozenia požiarom,
 - 2b. 10 m v lese so stredným stupňom ohrozenia požiarom,
 - 2c. 5 m v lese s nízkym stupňom ohrozenia požiarom,
3. protipožiarne rozčleňovacie prieseky, ktorých šírka je najmenej
 - 3a. 10 m v lese s vysokým stupňom ohrozenia požiarom,
 - 3b. 8 m v lese so stredným stupňom ohrozenia požiarom,
 - 3c. 4 m v lese s nízkym stupňom ohrozenia požiarom.

(2) Hliadkovacia činnosť v čase zvýšeného nebezpečenstva vzniku požiaru sa vykonáva najmä v dňoch pracovného pokoja a v mimopracovnom čase, a to formou pochôdzok, kamerovým systémom, leteckým protipožiarnym monitoringom, alebo iným vhodným spôsobom. Pre osoby vykonávajúce hliadkovaciu činnosť formou pochôdzok sa vypracúva časový harmonogram surčením trasy pochôdzok alebo sa určujú vyhliadkové terénne miesta. Osoby vykonávajúce hliadkovaciu činnosť musia byť vybavené telekomunikačným zariadením využiteľným na oznámenie vzniku požiaru. O vykonanej hliadkovej činnosti sa vedie písomná dokumentácia, ktorá obsahuje najmä mená a podpisy osôb, ktoré vykonávali hliadkovaciu činnosť, dátum a čas začatia a ukončenia hliadkovej činnosti a zistené skutočnosti, ktoré majú alebo môžu mať vplyv na vznik požiaru lesa, jeho šírenie a likvidáciu.

(3) Protipožiarne náradie sa zabezpečuje podľa plošnej výmery lesa, umiestňuje sa na dostupnom mieste v týchto počtoch a druhoch:

- a) od 10 ha do 100 ha najmenej 15 ks náradia aspoň troch druhov (lopáty, motyky, hrable, krompáče a sekery),
- b) nad 100 ha do 1000 ha najmenej 40 ks náradia aspoň štyroch druhov napríklad lopáty, motyky, hrable, krompáče, sekery,
- c) nad 1000 ha najmenej 60 ks náradia aspoň štyroch druhov napríklad lopáty, motyky, sekery, hrable, krompáče a široké lopáty a 3 vhodné ručné striekačky.

(4) Osobitné protipožiarne opatrenia sa spracúvajú pre plochy lesa s výskytom plošného poškodenia lesného porastu živelnou pohromou, ktorých obsahom je najmä

- a) odstraňovanie dreva poškodeného škodlivým abiotickým činiteľom, okrem stojacich živých stromov, do vzdialenosti 30 m od stavieb a vodných zdrojov vhodných na hasenie požiarov,
- b) vytváranie protipožiarnych rozčleňovacích pásov a protipožiarnych rozčleňovacích priesekov na rozdelenie plochy postihnutej živelnou pohromou na plochy s rozlohou najviac 10 ha,
- c) vyčlenenie plôch na sústreďovanie zvyškov po ťažbe určených na ďalšie spracovanie s celoobvodovým ochranným pásom so šírkou najmenej 10 m, z ktorého je odstránený horľavý materiál.

(5) Za zdroj vody na hasenie požiarov sa považuje rieka, potok, jazero, studňa, požiarňa nádrž alebo iný prírodný vodný zdroj alebo umelý vodný zdroj využiteľný hasičskou technikou na hasenie vzhľadom na výdatnosť zdroja a jeho prístupnosť. Miesto na čerpanie vody hasičskou technikou má hĺbku vody najmenej 0,5 m. Vodný zdroj pre čerpanie vody leteckou technikou je vodná plocha s rozmermi najmenej 100 m x 50 m a s hĺbkou vody najmenej 1,5 m.

Vlastníci lesa, správcovia alebo obhospodarovatelia lesa v súvislosti s ochranou lesa pred požiarimi sú povinní plniť aj nasledovné opatrenia:

- spracúvajú v požadovanom rozsahu, pravidelne kontrolujú a trvalo udržiavajú v súlade s aktuálnym stavom dokumentáciu ochrany pred požiarimi ochrany podľa § 24 Vyhl. MV SR č. 121/2002 Z.z. v znení neskorších predpisov ,
- zabezpečujú zriadenie dostatočného počtu ohlasovní požiarov, ktoré musia byť vybavené spojovacími prostriedkami a ďalšími technickými zariadeniami na príjem správ o vzniku požiaru a vyhlásenie poplachu,
- doplnia a obnovia výstražné tabule a nápisy, upravia ohniská, najmä v lokalitách s najväčšou návštevnosťou,
- môžu spaľovať horľavé látky na voľnom priestranstve s dodržiavaním opatrení týkajúcich sa činnosti so zvýšeným nebezpečenstvom vzniku požiaru,
- upravujú dokumentáciu ochrany pred požiarimi najmä pokiaľ ide o požiarne poplachové smernice, v ktorých musí byť uvedené aký počet ľudí a kde bude k dispozícii k prípadnému haseniu lesných požiarov, z ktorých obcí budú zvolané hasičské jednotky do jednotlivých častí lesa podľa vzdialeností obcí, zjazdnosti ciest, terénnych pomerov apod.,
- spracujú na každej lesnej správe pôdorysnú mapu, kde budú zakreslené aktuálne lesné cesty s vyznačením dostupnosti lesnej a hasičskej techniky, všetky vodné zdroje, lesné porasty, izolačné pruhy, ochranné lesné pásy, priesečky a cesty rozdeľujúce les na menšie komplexy, sklady náradia, stanovišťa prvej pomoci, el. vedenia , ropovody a plynovody.

§46 Vyhlášky MP č.453/2006 Z.z. o hospodárskej úprave lesov a ochrane lesa

Opatrenia na ochranu lesa

(1) Opatreniami na ochranu lesa pred požiarom sú okrem opatrení podľa osobitných predpisov (zákon č.314/2001 Z.z., vyhl. MV SR č.121/2002 Z.z.) najmä:

- a) protipožiarne rozčleňovacie pásy slúžiace na zabránenie šíreniu korunového požiaru; považujú sa za ne najmä trasy štátnych ciest, miestne komunikácie, lesná dopravná sieť a iné líniové stavby,
- b) protipožiarne rozčleňovacie priesečky slúžiace na zabránenie šíreniu pozemného požiaru, z ktorých je odstránený horľavý materiál; považujú sa za ne najmä drobné vodné toky, zväžnice a približovacie linky,
- c) letecký protipožiarny monitoring, ktorým sa v lesoch všetkých vlastníkov, správcov a obhospodarovateľov lesa sleduje ich ohrozenie požiarom; vykonáva sa v lesných oblastiach a podoblastiach s vysokým a stredným stupňom ohrozenia požiarom uvedených v prílohe č. 11 a v období s vyšším rizikom vzniku požiarov.

§ 46 (2) Opatrenia podľa odseku 1 písm. a) a b) sa vykonávajú ako opatrenia

- a) plánu alebo
- b) príslušného orgánu štátnej správy lesného hospodárstva, alebo lesníckej ochrannárskej služby.“

Ostatné ochranné opatrenia – izolačné ochranné pásy v lesných porastoch

Slúžia na ochranu lesných porastov pred šírením najmä korunového požiaru. Sú tvorené predovšetkým z drevín odolnejších proti ohňu (napr. smrekovec, jaseň, jelša, jarabina, osika); považujú sa za ne najmä spevňovacie pásy podľa § 42 ods. 2, písm. c) vyhlášky č. 453/2006 Z. z.

Okresné riaditeľstvo Hasičského a záchranného zboru podľa § 41 ods. 8 zákona č. 326/2005 Z.z. ako dotknutý orgán štátnej správy môže uplatniť požiadavky na vyhotovenie izolačných ochranných pásov ako opatrení lesného hospodárskeho plánu podľa § 46 ods. 2 písm. a) vyhlášky č. 453/2006 Z. z.

V zmysle § 2 Vyhl. MV SR č. 121/2002 Z.z. o požiarnej prevencii v znení neskorších predpisov čas zvýšeného nebezpečenstva vzniku požiaru je obdobie, ktoré vyhlási okresné riaditeľstvo Hasičského a záchranného zboru (ďalej len „okresné riaditeľstvo“) pre celé územie okresu alebo časť územia okresu.

Dôvodom na vyhlásenie času zvýšeného nebezpečenstva vzniku požiaru je najmä:

- a) suché a teplé počasie trvajúce najmenej päť po sebe nasledujúcich dní, alebo
- b) zvýšený výskyt požiarov lesa alebo trávnatých porastov v priebehu troch po sebe nasledujúcich dní, alebo
- c) ak požiarne nebezpečenstvo lesov na príslušnom území dosiahlo aspoň stupeň vysoké požiarne nebezpečenstvo lesov podľa stanovenia stupňa nebezpečenstva Slovenským hydrometeorologickým ústavom.

Okresné riaditeľstvo
Hasičského a záchranného zboru
vo Zvolene